

کانون ترویج کتاب و کتاب‌خوانی
مهر

کتابخانه‌های عمومی حامی نیازهای خدماتی افراد ناتوان در خواندن مواد چاپی: مدل سوئدی

کاربرانی که در گروه هدف کتاب‌های گویا قرار دارند، می‌توانند از بین ۹۰۰۰۰ عنوان کتاب گویای موجود در کتابخانه‌های عمومی سوئد برای استفاده انتخاب کنند. حتی کوچک‌ترین شعبه کتابخانه‌ای، دارای کتاب‌های گویا در قفسه‌های باز است یا کتاب‌های گویا را از طریق بارگیری (دانلود) از فهرست ملی ارائه می‌کند. همه کارکنان کتابخانه‌های عمومی پشتیبان مشتریان بوده و به آنها در پیدا کردن کتاب‌ها کمک می‌کنند. امانت کتاب‌ها رایگان است. خدمات کتابخانه به افراد ناتوان در خواندن مواد چاپی با همکاری کتابخانه‌های عمومی، کتابخانه‌های منطقه‌ای، و کتابخانه سوئدی کتاب‌های گویا و بریل در حال توسعه است.

من هایدی کارلسون آسپلوند هستم و به عنوان مشاور منطقه‌ای در منطقه واسترا گوتالاند کار می‌کنم، کار من با بخش توسعه است و به پشتیبانی و آموزش کارکنان کتابخانه‌ها در منطقه مربوط می‌شود.

من بیته کروئکویست، مدیر قسمت بازاریابی در کتابخانه سوئدی کتاب‌های گویا و بریل هستم و با بخش بازاریابی خدمات دیجیتالی و رسانه‌های دسترسی‌پذیر در سراسر سوئد کار می‌کنم.

کلیدواژه‌ها: کتاب‌های گویا، کتاب‌های بریل، افراد ناتوان، کتابخانه عمومی، کشور سوئد

نویسندگان: هایدی کارلسون آسپلوند (Heidi carlsson asplund)؛ بیته کروئکویست (Bitte kronkvist)

مترجم: هاشم عطاپور (دانشجوی دکتری علوم کتابداری و اطلاع رسانی دانشگاه تهران)

Hashematapour@ut.ac.ir

افرادی که در خواندن مواد چاپی ناتوان هستند، حداقل ۶ درصد جمعیت سوئد را تشکیل می‌دهند

س

بر اساس آمار به دست آمده از سازمان‌های مربوطه، ۶ درصد از جمعیت سوئد دارای نقصی هستند که موجب ناتوانی آنها در خواندن و نوشتن می‌شود.

$$\begin{array}{r} ۹۰۰۰۰ \text{ کتاب گویا} \\ + \\ ۵۵۰۰۰ \text{ استفاده‌کننده} \\ = \\ ۱۵۰۰۰۰ \text{ امانت سالانه} \end{array}$$

ما حدود ۹۰۰۰۰ کتاب گویا در همه موضوعات در قالب کتاب‌های رمان و غیر داستانی، برای کودکان و بزرگسالان، و به بسیاری از زبان‌ها داریم. هر سال حدود ۱/۵ میلیون کتاب گویا توسط کتابخانه‌های عمومی سوئد امانت داده می‌شود، در سوئد حدود ۵۵۰۰۰ استفاده‌کننده کتاب گویا داریم.

در سوئد، کتابخانه‌های مختلف برای برقراری ارتباط با استفاده‌کنندگان کتاب‌های گویا، همکاری دارند. ما این همکاری را که بین کتابخانه‌های عمومی، منطقه‌ای و کتابخانه ملی سوئد صورت می‌گیرد، مدل سونامی کتاب‌های گویا نام‌گذاری می‌کنیم. تمرکز این فعالیت‌ها بر روی نیازهای کاربران است و کتابخانه‌های مختلف برای ارائه خدمات کامل به استفاده‌کنندگان همکاری می‌کنند. در ادامه، نقش‌های هر دسته از کتابخانه‌ها را توصیف خواهیم کرد.

سوئد دارای ۹/۳ میلیون نفر
جمعیت است و پایتخت آن استکهلم می‌باشد

شبکه کتابخانه‌های عمومی سوئد

- ۱۳۰۰ کتابخانه عمومی
- ۲۹۰ کتابخانه اصلی
- بیش از ۱۰۰۰ شعبه کتابخانه

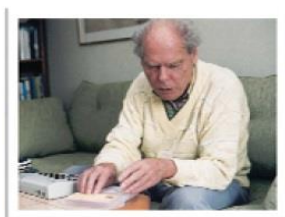
سوئد کشوری کوچک در بخش شمالی اروپا است. ما جمعیتی حدود ۹/۳ میلیون نفر داریم. استکهلم پایتخت کشور سوئد است. در سوئد ۱۳۰۰ کتابخانه عمومی وجود دارد که ۲۹۰ مورد از آنها کتابخانه اصلی بوده و بیش از ۱۰۰۰ باب کتابخانه شعبه است.

قوانین

- کنوانسیون حقوق افراد ناتوان
- در سال ۲۰۰۸ تصویب شد و از ژانویه سال ۲۰۰۹ به اجرا در آمد.
- قانون کتابخانه (از سال ۱۹۹۶)
 - کتابخانه در همه شهرها
 - امانت رایگان
 - خدمات ویژه به اشخاصی که در خواندن مواد چاپی ناتوان هستند
- استثناء در قانون حق مؤلف - بخش ۱۷

کشور سوئد قانونی دارد که تضمین‌کننده ارائه خدمات به افرادی است که در خواندن مواد چاپی ناتوان هستند. قانون کتابخانه بیان می‌دارد که در هر شهری باید یک کتابخانه وجود داشته باشد، امانت کتاب‌ها رایگان خواهد بود و کتابخانه به افرادی که در خواندن مواد چاپی ناتوان هستند، باید خدمات ویژه‌ای ارائه دهد. قانون حق مؤلف دارای یک استثناء (بخش ۱۷) است که بر اساس آن، کتابخانه‌ها اجازه دارند کتاب‌ها را برای افرادی که در خواندن مواد چاپی ناتوان می‌باشند، دسترس‌پذیر سازند. سوئد، کنوانسیون حقوق افراد ناتوان را در سال ۲۰۰۸ تصویب کرد و از ژانویه ۲۰۰۹ به اجرا درآورد.

کارکرد کتابخانه‌های عمومی

- تماس‌های رودررو
- پشتیبانی، راهنمایی و کمک
- پخش / امانت
- بارگیری از اینترنت
- کمک به افراد برای ثبت‌نام در خدمات دیجیتالی
- بازاریابی و برقراری ارتباط
- تدارک خدمات دیجیتالی مخصوص وب سایت‌ها

قانون به ما کمک می‌کند تا به افرادی که در خواندن مواد چاپی ناتوان هستند، خدماتی فراهم کنیم. در همکاری بین کتابخانه‌ها که مدل سوئدی کتاب‌های گویا نامیده می‌شود، کتابخانه‌های مختلف، کارکردهای مختلفی انجام می‌دهند. کارکرد کتابخانه‌های عمومی شامل برقراری تماس‌های رودررو با استفاده‌کنندگان، ارائه پشتیبانی، راهنمایی و کمک به افراد (مانند کمک به افراد برای ثبت‌نام در خدمات دیجیتالی)، توزیع و امانت از طریق بارگیری است. همچنین، کتابخانه‌ها باید برای برقراری ارتباط با کاربران، فعالیت‌های بازاریابی وسیعی انجام دهند. در نهایت، کتابخانه عمومی باید خدمات دیجیتالی محلی را برای برآورده ساختن نیازهای گروه‌های هدف توسعه دهد.

کارکردهای کتابخانه‌های منطقه‌ای

- ایجاد شبکه
- برقراری ارتباط بین کتابخانه‌های عمومی
- برقراری ارتباط بین کتابخانه‌های عمومی و کتابخانه ملی
- سایر خدمات منطقه‌ای
- آموزش و مشاوره
- بازاریابی همراه با کتابخانه‌های عمومی
- توسعه بخشیدن به خدمات و فناوری
- پشتیبانی کارکنان کتابخانه‌ها

کارکرد کتابخانه‌های منطقه‌ای در درجه اول، ایجاد شبکه است که از این طریق کتابخانه منطقه‌ای حلقه اتصال بین کتابخانه‌های عمومی منطقه و همچنین نقطه مهم اتصال کتابخانه‌های عمومی به کتابخانه ملی است. در ضمن، کتابخانه‌های منطقه‌ای مشاور و مسئول آموزش کتابخانه‌های عمومی منطقه هستند و فعالیت‌های بازاریابی را در همکاری با کتابخانه‌های عمومی توسعه می‌دهند. علاوه بر این، کتابخانه‌های منطقه‌ای خدمات و فناوری را گسترش می‌دهند، به عنوان پشتیبان کارکنان کتابخانه‌ها عمل می‌کنند، و همگام با سایر خدمات منطقه‌ای که مسئولیت مشابهی دارند، تلاش می‌کنند تا ارائه خدمات به گروه‌های هدف را توسعه دهند.

کارکردهای کتابخانه ملی - کتابخانه سوئدی کتاب‌های گویا و بریل

- ساخت و نگهداری یک مجموعه ملی
 - تولید
 - فهرست
 - سایت بارگیری اینترنتی
- گسترش خدمات و فناوری
- اطلاع‌رسانی و مشاوره
- پشتیبانی کتابخانه‌ها
- قابلیت دسترسی به بازار، نظام‌های اطلاعاتی دسترس‌پذیر دیجیتالی و غیره
- ایجاد شبکه ملی و بین‌المللی

کارکرد کتابخانه ملی عبارت است از ساخت و نگهداری یک مجموعه ملی تولید کتاب‌ها و فهرست‌نویسی، و ارائه آنها در سایت‌های بارگیری اینترنتی؛ گسترش خدمات و فناوری پشتیبانی کتابخانه‌ها از طریق ارائه اطلاعات و مشاوره، و همکاری ملی و بین‌المللی با سایر سازمان‌ها برای دسترسی به بازار و دیگر سیستم‌های اطلاعاتی دسترس‌پذیر دیجیتالی و قالب‌های دیگر.

در آینده، کتابخانه‌هایی که به افراد ناتوان در خواندن مواد چاپی خدمات ارائه می‌کنند، بر روی موارد زیر تمرکز خواهند کرد:

- از توزیع تا راهنمایی و مشاوره
- کتاب را چگونه می‌خواهید؟
- در چه قالبی؟ از طریق کدام کانال توزیع؟ از چه ابزاری برای خواندن کتاب استفاده خواهید کرد؟
- گفتگوی بیشتر با کاربر نهایی
- دستیابی به گروه‌های جدید کاربران نهایی
- افرادی که دچار خوانش‌پریشی هستند، ناتوانی شناختی دارند، ناتوانی‌های اعصاب و روان دارند، و غیره
- آموزش به کارکنان کتابخانه در مورد گروه‌های هدف مختلف و نیاز آنها به کتاب‌های گویا

در آینده چه اتفاقی روی خواهد داد؟ ما فکر می‌کنیم در آینده به خاطر اینکه کاربر به قالب‌هایی از کتاب‌های گویا نیاز خواهد داشت که با عادت خواندن آنها و امکانات پخش‌کننده (نظام‌های اطلاعاتی دسترس‌پذیر دیجیتالی) سازگار باشد، کتابداران از یک توزیع‌کننده به یک مشاور تغییر نقش خواهند داد. کارکنان کتابخانه به وقت بیشتری برای گفتگو با گروه‌های کاربران صرف خواهند کرد و برای برقراری ارتباط با کاربران جدید در گروه‌های هدف، با فعالیت‌های بازاریابی بیشتری سروکار خواهند داشت.

اطلاعات تماس ما heidi.carlsson-asplund@kulutrivast.se و Bitte.kronkvist@tpb.se می‌باشد. لطفاً برای کسب اطلاعات بیشتر با ما تماس بگیرید. از توجه شما سپاسگزاریم.